

Evelin Lopman
Õiguskantsleri Kantselei

info@oiguskantsler.ee

Teie: 19.08.2025 nr 14-1/251603/2506084

Meie: 27.08.2025 nr 30

Sularaha kättesaadavus Eestis

Austatud Evelin Lopman!

Pöördusite Pangaliidu poole, et saada selgem pilt, kuidas Pangaliit hindab sularaha kättesaadavust ning milliseid lahendusi sularaha kättesaadavuse parandamiseks liikmespangad lähitulevikus kavandavad. Selleks palusite vastuseid kuuetele küsimusele, millele vastused leiame allpool.

- 1. Kuidas hindab Pangaliit sularaha kättesaadavust nüüd, kui juba üle viie aasta on olnud võimalik teha sularaha sisse- ja väljamakseid kaupluste ning teenindusjaamade kassades? Kas teenuse kasutamisel kehtivad piirangud ja tingimused võimaldavad pidada seda kättesaadavust sisuliselt samaväärseks pangakontori ja sularahaautomaadi teenusega?**

Kaardimakse müügikohast (POS) sularaha väljavõtu/sissemakse (*cashout/cashin*) teenus ei ole oma olemuselt võrreldav ATM-ide ja pangakontorites pakutava teenusega. See ei ole olnud ka nimetatud teenuste väljatöötamise eesmärk. POS-i vahendusel pakutav *cashout* teenus on mõeldud täiendusena ATM-i ja pangakontori teenustele ja eelkõige kiireloomulise (ja väiksemas mahu) sularaha vajaduse rahuldamiseks.

Cashout teenus on valdavalt standardiseeritud rahvusvaheliste kaardiorganisatsioonide poolt ning rakenduvad tingimused ja limiidid, mis on VISA / Master Cardi poolt sätestatud. *Cashout* teenuse kasutamisel on olulisemateks tingimusteks vähemalt 1 EUR väärtuses ostu tegemise eeltingimus ja 100 EUR *cashout* limiit. *Cashout* teenus on Eestis kõigile VISA ja Master Cardi valdajatele kättesaadav mitmete üle riigi tegutsevate kaupmeeste juures, nt R-Kiosk, Grossi Toidukaubad, Coop, Meie Toidukaubad, Aldar Market, Alexela, Olerex ja Terminal. *Cashin* teenust pakutakse vaid Coop kauplustes Coop Panga klientidele. ATM-i ja sularaha tehinguid pakkuvate pangakontorite sularahateenus on vähem limiteeritud ning ei sisalda eeltingumusi.

Kui vaadelda teenuse kasutamist, (meil on olemas andmed alates 2022.aastast), siis 1Q 2022 moodustasid *cashout* tehingud 0,3% Eestis väljaantud pangakaartidega teostatud sularahatehingute mahust, 2Q 2025 oli vastav näitaja 1,2%. *Cashout* tehingute osakaalu kasv on vaadeldaval perioodil tulnud valdavalt pangakontori tehingute (3,8%>2,3%) arvelt. Antud trendi võimendavateks asjaoludeks on (sularahateenust osutavate) pangakontorite arvu vähenemine ja *cashout* teenust pakkuvate kaupmeeste arvu suurenemine. ATM tehingute osakaal Eestis välja antud pangakaartidega teostatud sularahatehingute mahust moodustab stabiilselt ca 96%.

- 2. Milline on Pangaliidu roll kauplustes ja teenindusjaamades pakutavate sularahateenuste (väljavõtmine, sissemakse) tingimuste kujundamisel ning kas Pangaliit saab lühidalt kirjeldada, kuidas pankade ja kaupluste vaheline koostöö selliste teenuste pakkumisel toimub?**

Pangaliidul puudub roll *cashout* ja *cashin* teenuse tingimuste väljatöötamisel. Tegemist on kas kaardiorganisatsioonide poolt standardiseeritud teenustega või vaid ühe panga poolt (Coop Pank) oma klientidele pakutava teenusega.

- 3. Kas piirangud, mis kehtivad sularaha väljavõtmisele või pangakontole kandmisele kaupluse või teenindusjaama kassas, on Pangaliidu poolt koordineeritud või liiduga läbiräägitud?**

Ei.

- 4. Kas need on pankade või kaupluse/teenindusjaamade poolt kehtestatud piirangud ja mis põhjustel on need kehtestatud?**

Tegemist on valdavalt kaardiorganisatsioonide poolt standardiseeritud teenusega, piirangute eesmärk on eelkõige kaupmeeste põhitegevuse sujuv toimimine – mh ei ole tegemist garanteeritud teenusega, kuna kaupluste kassades on piiratud sularahavaru ning klienditeenindajatel on piiratud ajaressurs. Sularahavaru piiratust ja sularahaga seotud turvariskide juhtimist silmas pidades on seatud ka 100 EUR limiit.

- 5. Kas Pangaliit on lähiajal arutanud oma liikmespankadega sularaha sisse- ja väljamaksevõimaluste laiendamise vajadust?**

Pangaliidus ei ole lähiminevikus sularaha sisse- ja väljamaksevõimaluste laiendamise vajadust arutatud. Näeme, et pangakliendid eelistavad aina enam sularahavabasid tehinguid - sularaha sisse- ja väljamaksete käive on alates 2022 algusest püsinud samas suurusjärgus, samal ajal on tõusnud elektrooniliste maksete käibed, nt kaardimaksete käive on vaadeldaval perioodil tõusnud ca 25 %.

- 6. Kas Pangaliidule teadaolevalt kaaluvad pangad alternatiivseid lahendusi, mis võiksid lähiaastatel sularaha kättesaadavust veelgi parandada?**

Meile teadaolevalt aktiivselt alternatiivseid lahendusi ei otsita, küll aga tõstab sularaha kättesaadavust asjaolu, et *cashout* lahenduse kättesaadavus kaupmeeste juures on meie andmetel veelgi laienemas.

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Katrin Talihärm
Tegevjuht